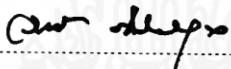
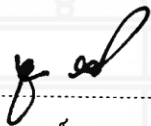

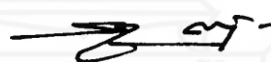
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนารูปแบบการจัดการดูแลสุขภาพผู้ป่วยเบาหวาน
โรงพยาบาลสมุทรสาคร
ชื่อและนามสกุล นางสาวสุดใจ ตั้งประดิษฐ์
แขนงวิชา การบริหารการพยาบาล
สาขาวิชา พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. บุญทิพย์ สิริรังศรี
2. รองศาสตราจารย์ ดร. สุพิมพ์ ศรีพันธ์วรสกุล
3. อาจารย์ นายแพทย์พิเชฐ บัญญัติ

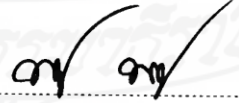
วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 21 กรกฎาคม 2554

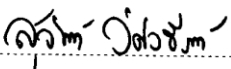
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วันเพ็ญ ภิญ โยภาสกุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. บุญทิพย์ สิริรังศรี)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุพิมพ์ ศรีพันธ์วรสกุล)

..... กรรมการ
(อาจารย์ นายแพทย์พิเชฐ บัญญัติ)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิศวธีรานนท์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การพัฒนารูปแบบการจัดการดูแลสุขภาพผู้ป่วยเบาหวาน โรงพยาบาลสมุทรสาคร
ผู้วิจัย นางสาวสุดใจ ตั้งประดิษฐ์ รหัสนักศึกษา 2505100269 **ปริญญา** พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
 (การบริหารการพยาบาล) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร. บุญทิพย์ สิริรังศรี
 (2) รองศาสตราจารย์ ดร. สุพิมพ์ ศรีพันธ์วรสกุล (3) อาจารย์ นายแพทย์พิเชฐ บัญญัติ **ปีการศึกษา** 2553

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์สภาพการณ์และความคาดหวังของการจัดการดูแลสุขภาพผู้ป่วยเบาหวาน โรงพยาบาลสมุทรสาคร 2) สร้างรูปแบบการจัดการดูแลสุขภาพผู้ป่วยเบาหวาน และ 3) ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการดูแลสุขภาพผู้ป่วยเบาหวาน โรงพยาบาลสมุทรสาครที่พัฒนาขึ้น

กลุ่มตัวอย่างได้รับการคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง มี 2 กลุ่ม *กลุ่มแรก* สำหรับวิเคราะห์สภาพการณ์และความคาดหวัง เพื่อสร้างรูปแบบ จำนวน 13 คน ได้แก่ ทีมสหสาขาวิชาชีพ 8 คน และผู้ป่วยเบาหวาน 5 คน *กลุ่มที่สอง* สำหรับประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ จำนวน 20 คน ประกอบด้วยผู้แทนจากทีมสหสาขาวิชาชีพ 8 คน และผู้ป่วยเบาหวาน 1 คน ทีมผู้บริหารและนักวิชาการของโรงพยาบาล 11 คน เครื่องมือการวิจัยมี 2 ชุด (1) ประเด็นการสัมภาษณ์สำหรับวิเคราะห์สภาพการณ์และความคาดหวัง เพื่อสร้างรูปแบบ และ (2) แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ เครื่องมือทั้ง 2 ชุดผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.72 และ 0.88 ตามลำดับ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และแจกแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย เพื่อคำนวณค่าคะแนนความเหมาะสม

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการณ์ปัจจุบันการจัดการดูแลสุขภาพผู้ป่วยเบาหวาน โรงพยาบาลสมุทรสาคร ยังไม่ตอบสนองความคาดหวังของผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการ ได้แก่ สถานที่ให้บริการแออัด อัตรากำลังและเครื่องมือไม่เหมาะสมกับการะงาน ผู้ป่วยเบาหวานยังไม่ได้รับบริการที่ครอบคลุม และสะดวก รวดเร็ว การประสานงาน การส่งต่อยังไม่ชัดเจน และแนวทางเวชปฏิบัติสำหรับโรคเบาหวานยังไม่ชัดเจน 2) รูปแบบการจัดการดูแลสุขภาพผู้ป่วยเบาหวานที่พัฒนาขึ้นมี 3 องค์ประกอบ (1) นโยบายที่ชัดเจนในการจัดการดูแลสุขภาพผู้ป่วยเบาหวาน ประกอบด้วย แผนงานและการจัดการเชิงกลยุทธ์ของโรงพยาบาล ร่วมกับเครือข่ายบริการสุขภาพ และเครือข่ายท้องถิ่น (2) การปฏิบัติงานร่วมกันของทีมสหสาขาวิชาชีพที่มีทักษะและคุณลักษณะเฉพาะด้านในการให้บริการ (3) การมีส่วนร่วมของผู้ป่วยและญาติ เพื่อการจัดการดูแลตนเองที่ถูกต้องและเหมาะสม และ 3) รูปแบบการจัดการดูแลสุขภาพผู้ป่วยเบาหวานที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมกับการนำไปใช้ในโรงพยาบาลสมุทรสาคร (95.23 %) อย่างไรก็ตาม การนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในโรงพยาบาลสมุทรสาคร ได้มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้การนำรูปแบบไปใช้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ สำหรับโรงพยาบาลอื่นที่ต้องการนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ จำเป็นต้องพิจารณาถึงความคาดหวังของทั้งผู้ให้บริการ ผู้ใช้บริการ ชุมชน และความเหมาะสมกับบริบทของโรงพยาบาล

คำสำคัญ การพัฒนารูปแบบ การจัดการดูแลสุขภาพ ผู้ป่วยเบาหวาน โรงพยาบาลสมุทรสาคร

Thesis title: The Development of a Health Care Management Model for Diabetes Patients in Samutsakhon Hospital

Researcher: Miss Sudjai Tangpradit; **ID;** 2505100269; **Degree:** Master of Nursing Science (Nursing Administration); **Thesis advisors:** (1) Dr. Boontip Siritarungsri, Associate Professor; (2) Dr. Supim Sripunvoraskul, Associate Professor; (3) Mr. Phichet Banyati M.D.; **Academic year:** 2010

Abstract

The purposes of this research were: (1) to analyze the situation and expectations of health care management for diabetes patients at Samutsakhon Hospital, (2) to develop a new health care management model, and (3) to evaluate the appropriateness of the developed model for diabetes patients.

The sample was selected by purposive sampling technique according to criteria indicated and consisted of two groups. The first group analyzed the situation and expectations of health care management for diabetes patients. This group included thirteen subjects: eight health care providers in the multidisciplinary team and five diabetes patients. The second group served to evaluate the appropriateness of the developed model. The latter included eight representatives of the multidisciplinary team, one patient, eleven administrators and academic personnel of Samutsakhon Hospital. Two research tools were used. (1) Interview questions were used for analyzing the situation and expectations. Then the appropriate model was developed. (2) An evaluation form of the health care management model was employed. The content validity of these tools was verified by three experts, and it was 0.72 and 0.88 respectively. An in-depth interview and questionnaires were used for collecting the data. Record tapes were transcribed and then analyzed to elicit key ideas and themes by using content analysis. Descriptive statistics, percentage and mean were used for calculating the appropriateness of the developed model.

The results of this research were as follows. 1) The current situations of health care management for diabetes patient did not respond to the expectations of health care providers and users. For example, service locations were crowded. Numbers of personnel and equipment were not appropriate to the tasks. Services provided for diabetes patient were not comprehensive and were slow. Coordination and the referral system were not clear. Guidelines for diabetes patients were not explicit. 2) The developed model consisted of three components. A policy for managing health care of diabetes patients must be explicit and include a plan and strategic management of the hospital in conjunction with the health service network and the local community network. All members of the multidisciplinary team who had specific characteristics and skills must cooperate well. Patients and relatives should participate in caring, so they can do self-care management correctly and appropriately. Finally, 3) the developed model was suitable for Samutsakhon Hospital (95.23%). Before implementing this model at Samutsakhon hospital, involved persons had a meeting to ensure that the model was applied appropriately and effectively. Other hospitals may apply this model, but they need to consider the expectations of all users, service providers, and community services as well as the context of their hospital.

Keywords: Health care management model, Diabetes, Samutsakhon Hospital

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนารูปแบบการจัดการดูแลผู้ป่วยเบาหวาน โรงพยาบาลสมุทรสาคร” สำเร็จลงได้ด้วยความเมตตาจากที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. บุญทิพย์ สิริขันธ์ศรี รองศาสตราจารย์ ดร. สุพิมพ์ ศรีพันธ์วรสกุล และอาจารย์นายแพทย์พิเชฐ บัญญัติ ที่ได้กรุณาเสนอแนะแนวคิด และติดตามช่วยเหลือเป็นอย่างดีในการทำวิทยานิพนธ์ด้วยความเอื้ออาทรตลอดมา ผู้วิจัยซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วันเพ็ญ ภิญโญภาสกุล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลลา ตันตโยทัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศากล ช่างไม้ อาจารย์ จินนะรัตน์ ศรีภักทรภิญโญ ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ทุกท่านที่ให้ความรู้ ให้กำลังใจในการศึกษา และการทำวิทยานิพนธ์เสมอมา และขอขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชที่ให้โอกาสในการเข้ารับศึกษา และสนับสนุนทุนวิจัยบางส่วนในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงพยาบาลสมุทรสาคร และหัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านการพยาบาล ที่อนุญาติให้ดำเนินการวิจัย ขอขอบพระคุณนายแพทย์ปตินันท์ พัวพัฒนกุล หัวหน้าแผนกอายุรกรรมที่สนับสนุน และให้ข้อเสนอแนะที่ดีในการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบพระคุณนายแพทย์อภิชาติ ชัญญอนันต์ ที่ร่วมเรียนรู้ในการพัฒนาตลอดการศึกษา และให้ข้อเสนอแนะที่ดีอันเป็นประโยชน์ต่อโรงพยาบาล ผู้ให้บริการ ผู้ใช้บริการ และงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบพระคุณ เกศชกรหญิงวิษุณี พิตรากุล เกนนำ ศูนย์พัฒนาคุณภาพของโรงพยาบาลสมุทรสาคร ผู้จุดประกายที่มาของเรื่อง และให้ข้อเสนอแนะที่ดี ทั้งช่วยเหลือในการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ขอขอบพระคุณทีมผู้ร่วมงานในหอผู้ป่วยอายุรกรรมหญิง 2 ของโรงพยาบาลสมุทรสาครทุกท่านที่ปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบเป็นอย่างดีทำให้แบ่งเบาภาระงานบางส่วนของผู้วิจัยจนสามารถทำวิทยานิพนธ์ได้สำเร็จ และขอขอบพระคุณ พี่ๆ เพื่อนๆ นักศึกษาปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ แขนงวิชาการบริหารการพยาบาลทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจเสมอมา

ขอขอบพระคุณผู้ให้บริการ ผู้ใช้บริการ ทีมผู้บริหาร และนักวิชาการจากทีมนำโรงพยาบาลสมุทรสาครที่กรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี และเสียสละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ยิ่งสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ท้ายนี้ขออุทิศสารประโยชน์ของการวิจัยครั้งนี้ให้แก่เป็นบุพการีผู้ล่วงลับของผู้วิจัย ทั้งคุณแม่รังสาด และคุณพ่อตี๋ ตั้งประดิษฐ์ ผู้ซึ่งเป็นพลังใจอันยิ่งใหญ่ให้กับผู้วิจัย ขอขอบคุณญาติพี่น้อง และหลานๆ ที่รักทุกคนที่ให้กำลังใจ คอยช่วยเหลือสนับสนุน และคอยวันแห่งความสำเร็จการศึกษาของผู้วิจัย ด้วยความรักและเอื้ออาทรตลอดมา

สุดใจ ตั้งประดิษฐ์

กรกฎาคม 2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
คำถามการวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
การดูแลสุขภาพผู้ป่วยเบาหวาน โรงพยาบาลสมุทรสาคร	9
แนวคิดการจัดการดูแลสุขภาพผู้ป่วยเบาหวาน	21
แนวคิดการพัฒนารูปแบบการจัดการดูแลสุขภาพผู้ป่วยเบาหวาน	34
การประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการดูแลสุขภาพผู้ป่วยเบาหวาน โรงพยาบาลสมุทรสาคร	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการดูแลสุขภาพผู้ป่วยเบาหวาน	41
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	46
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
การพิทักษ์สิทธิผู้ให้ข้อมูลหลัก	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล	53
การวิเคราะห์ข้อมูล	54

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
สภาพการณ์และความคาดหวังการจัดการดูแลสุขภาพผู้ป่วยเบาหวาน โรงพยาบาลสมุทรสาคร	58
การร่างรูปแบบการจัดการดูแลสุขภาพผู้ป่วยเบาหวานโรงพยาบาลสมุทรสาคร	73
ผลการประเมินความเหมาะสมต่อรูปแบบการจัดการดูแลสุขภาพผู้ป่วยเบาหวาน โรงพยาบาลสมุทรสาคร	78
บทที่ 5 สรุปรายวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	81
สรุปรายวิจัย	81
อภิปรายผล	85
ข้อเสนอแนะ	92
บรรณานุกรม	94
ภาคผนวก	100
ก ราชานามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ	101
ข ตัวอย่างหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย	103
ค เอกสารรับรองจริยธรรมการทำวิจัยในมนุษย์	108
ง หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย	110
จ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	112
ฉ ตัวอย่างคำกล่าวผู้ให้ข้อมูลหลัก	127
ประวัติผู้วิจัย	144

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 ผู้ให้ข้อมูลหลัก	47
ตารางที่ 4.1 ค่าคะแนนประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการดูแลสุขภาพ ผู้ป่วยเบาหวาน โรงพยาบาลสมุทรสาคร โดยแสดงค่าเป็นร้อยละของคะแนน ความเหมาะสม	80

สารบัญญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย.....	5
ภาพที่ 2.1 การดูแลสุขภาพผู้ป่วยเบาหวาน โรงพยาบาลสมุทรสาคร	10
ภาพที่ 2.2 กรอบแนวคิดนวัตกรรมการดูแลผู้ป่วยเรื้อรังของ WHO (ICCC)	23
ภาพที่ 2.3 รูปแบบการจัดการดูแลผู้ป่วยโรคเรื้อรังของ Wagner (CCM)	25
ภาพที่ 2.4 รูปแบบการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	37
ภาพที่ 3.1 แนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการดูแลสุขภาพผู้ป่วยเบาหวาน	57
ภาพที่ 4.1 รูปแบบการจัดการดูแลสุขภาพผู้ป่วยเบาหวาน โรงพยาบาลสมุทรสาคร	74

